

Feestdagen zijn leesdagen

NRC Handelsblad rondom Kerst en de jaarwisseling

Zaterdag 20 december

Hollands Dagboek 2014, het jaar in interviews, met Ilse DeLange, Beatrix Ruf en Wiebe Draijer en nog 19 anderen

Plus: het jaarlijkse Econogram

Woensdag 24 december

Ontheemden. In 2014 zijn meer mensen op drift dan ooit. Twaalf ontheemden van zes continenten vertellen hun verhaal.

Plus: een essay van Arnon Grunberg

Zaterdag 27 december

2014 in beeld. Redacteurs kiezen hun favoriete nieuwsfoto en lichten hun keuze toe.

Plus: De economie van 2015 en wetenschapsspecial over het huis

Woensdag 31 december

Culturele hoogtepunten van 2014

Plus: het jaar van Rusland

Zaterdag 3 januari

Zo wordt 2015. De grote vragen van het nieuwe jaar

Plus: Lifestyletrends: de yogacamping, de vliegende auto en supergraan freekeh

Op Eerste Kerstdag, Tweede Kerstdag en Nieuwjaarsdag verschijnen NRC Handelsblad en nrc.next niet. Kijk voor nieuws op nrc.nl.

Was hij nou een arts of écht een monster?

Justitie Vandaag begint het hoger beroep in de zaak rond ex-neuroloog Jansen. Blijft zijn drie jaar cel overeind, of is opzet toch niet te bewijzen?

Door onze correspondent
Annette Toonen

ENSCHEDÉ. Kan de 69-jarige ex-neuroloog Ernst Jansen opzet worden verweten? Hij is in februari tot drie jaar celstraf veroordeeld voor het leed dat hij met verkeerde diagnoses en onjuiste behandelingen heeft aangericht bij zijn patiënten. Maar is er werkelijk een verband tussen de foute diagnoses en de zelfmoord van een van zijn patiënten in 2000?

Om die vragen zal het onder meer gaan in het hoger beroep bij het gerechtshof in Arnhem in de grootste medische strafzaak ooit in Nederland. Het hoger beroep is vandaag begonnen met een regiezitting. Partijen konden onderzoekswensen kenbaar maken.

Jansens nieuwe advocaat, Peter Plasman, zal later in het proces vrijspraak vragen voor zijn cliënt wat de medische beschuldigingen betreft: „Ik vind echt dat het hof er anders tegenaan moet kijken.“ Plasman bestrijdt dat sprake is geweest van opzet, zoals de rechtbank stelt. Volgens hem is er geen sprake van dat Jansen een welbewust risico heeft genomen op ernstige benadeling van patiënten. Verkeerde diagnoses stellen is inherent aan het vak van arts, meent hij.

De rechtbank acht bewezen dat Jansen zich in de periode tussen 1997 en 2004 schuldig heeft gemaakt aan het opzettelijk benadelen van de gezondheid van acht patiënten, met zwaar lichamelijk letsel tot gevolg, en in één geval zelfs de dood. De ex-neuroloog zei dat ze ongeneeslijk ziek waren, terwijl dat niet zo was, en behandelde ze met zware medicijnen. Hij was in die periode zelf medicijnverslaafd. Ooit werd hij gezien als een briljant en bevlogen arts met een drukke praktijk, de laatste jaren geldt hij als 'griezeldokter', een 'gestoord monster'.

Zelfmoord

Plasman vindt onvoldoende aangetoond dat er een verband bestaat tussen de verkeerde diagnose en de zelfmoord van een van de patiënten, Marianne Vial. „Waarom heeft deze patiënt dat besluit genomen? Voor een strafrechtelijke veroordeling moet zoiets vaststaan. Nu weten we het niet zeker. Er is geen afscheidsbrief waarin zij dat aangeeft.“

Volgens de rechtbank hield Jansen bij deze patiënte tegen beter weten in en met stelligheid vast aan de diagnose multi systeem atrofie (MSA). Vial dacht volgens haar nabestaanden dat ze Alzheimer, MSA en mogelijk ook ALS had en dat ze snel zou overlijden. Ze pleegde zelfmoord de nacht nadat ze uit het ziekenhuis was ontslagen. Uit een lijkschouwing bleek geen van de drie ziektes.

Plasman stelt dat de rechtbank bij de veroordeling in februari „op een heel hoge straf“ is uitgekomen, drie jaar. De eis was zes jaar. Jansen is de eerste arts in Nederland die tot een onvoorwaardelijke celstraf is veroordeeld voor het maken van medische fouten.

Volgens Jansens advocaat is bij de strafmaat te weinig rekening gehouden met de media-aandacht, het feit dat de ex-neuroloog zijn beroep niet meer kan uitoefenen, de tijd die er zat tussen de diagnoses en het begin van de rechtszaak - tien jaar - en de tijd die het Openbaar Ministerie nodig had om de zaak voor te bereiden. „Het is een man op leeftijd“, zegt Plasman, „en de feiten liggen ver terug in het verleden. Over het algemeen wordt daar rekening mee gehouden bij een veroordeling. Dat is hier niet gebeurd.“

Hoogleraar gezondheidsrecht Johan Legemaate acht vrijspraak „niet aannemelijk, zeker gelet op de veelheid aan feiten in het dossier“. Hij denkt dat een gevangenisstraf overeind blijft. „De vraag is alleen hoe lang.“

Hoe het met Jansen gaat - voor zover bekend verblijft hij in Duitsland - wil Plasman niet zeggen. Jansen was er vandaag niet. Hij mag de uitspraak in vrijheid afwachten.

Ernst Jansen liet zich vorig jaar portretteren voor een interview in deze krant.

ER LOPEN NOG MEER ZAKEN TEGEN JANSEN

Ook nog onderzoek in Duitsland

In januari dient een ander hoger beroep, namelijk het beroep dat ex-neuroloog Jansen instelde tegen de veroordeling door het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg. Het college in Zwolle bepaalde dat Jansen nooit meer mag werken als arts.

Datzelfde tuchtcollege heeft een van de drie oud-inspecteurs van de Inspectie voor de Gezondheidszorg die in de affaire-Jansen waren

gedaagd, een waarschuwing gegeven. Een van de voormalige bestuurders van het ziekenhuis waar Jansen tot eind 2003 werkte, Medisch Spectrum Twente (MST) in Enschede, is berispt door het college.

Jansen moest eind 2003 vertrekken uit MST toen bleek dat hij medicijnen had gestolen en recepten had vervalst om in zijn medicijnverslaving te voorzien. Hij ging later in

Duitse ziekenhuizen werken, zelfs toen hij in Nederland was uitgeschreven als arts.

Bij letselschadespecialist Yme Drost meldden zich 200 slachtoffers van Jansen. Voor de rechtszaak zijn acht dossiers geselecteerd.

Het OM besloot in maart de voormalige bestuurders en het ziekenhuis niet te vervolgen. De Duitse justitie doet ook nog onderzoek naar Jansen.

MARCEL VAN ROOSMALEN

Lekker geradicaliseerd in Arnhem

Ik werd geboren onder de neonletter W van WINKEL-CENTRUM PRESIKHAAF, die op het dak van onze flat aan het Cloeckplein in Arnhem stond, maar dat zelden wij nooit. Wij refereerden aan de zijkant van de flat, waarop met een spuitbus „Presikhaf is poep“ was geschreven.

Vorige week las ik in deze krant - in het artikel *De strijd in Syrië kan in Arnhem escaleren* - dat daar tegenwoordig relatief veel moslimextremisten wonen, een „jihadistisch netwerk“ zelfs. Tussen de middag aten die met z'n zevenen graag een broodje in het centrum. Dat leverde daar wel eens problemen op met Koerden, van wie er in Arnhem ook relatief veel wonen. Het gebeurde allemaal in de Steenstraat, toevallig ook de straat waar ik altijd een broodje eet als ik in Arnhem ben.

Je kunt radicaliseren tot je een ons weegt in Arnhem, niemand zegt er wat van

In andere steden zouden ze zich over zoiets grote zorgen maken, maar in Arnhem dan toch niet. Het nieuws werd er niet eens overgenomen door de regionale kranten.

Je moet Arnhemmer zijn om dat te begrijpen. Regionaal nieuws is daar pas nieuws als je er last van hebt en dat hebben ze, zolang er geen bloed door de Steenstraat vloeit, vooralsnog niet. De burgeroorlog in Syrië is vooral ver weg. „Wat ze daar doen, moeten ze daar weten.“

Het enige waar de winkeliers in de Steenstraat zich druk over maakten toen ik naar 'de toestand' vroeg, was dat ze voor de moskee de schoenen bij drukte wel op straat mochten parkeren, „terwijl wij nog geen bloemetje op de stoep mogen zetten“.

Dat was groot onrecht. Aan zelfonderzoek werd niet gedaan, er werd meteen naar andere steden gewezen.

„Hoezo moeten ze ons weer hebben? Moeten ze in Nijmegen gaan kijken, volgens mij is het daar veel meer een broeinest.“

Kortom: Je kunt je in Arnhem radicaliseren tot je een ons weegt, geen hond die er wat van zegt. „Prima, dan ben jij toch lekker geradicaliseerd. Dat ben ik zelf ook. Dat is dan 2 euro 95 en nog een prettige dag verder.“

Bij broodje Rico, mijn vaste adres, hadden ze nog geen geradicaliseerde moslim over de vloer gehad en ze wisten zeker dat dat ook niet ging gebeuren. „Ze blijven denk ik geen beenham.“

Mocht de oorlog onverhoopt toch komen, dan was Arnhem er klaar voor. Humor als wapen, ik was trots op mijn stad.

De rubriek 'In Nederland' is met vakantie. Gedurende die tijd verschijnen de columns van Simone van Saarloos en Marcel van Roosmalen op deze plaats.